UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

14 päivänä lokakuuta 2010 *

Asiassa C-61/09,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Saksa) on esittänyt 28.1.2009 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 11.2.2009, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Landkreis Bad Dürkheim

vastaan

Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit J.-J. Kasel, A. Borg Barthet (esittelevä tuomari), E. Levits ja M. Safjan,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: J. Mazák,
kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 4.2.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Landkreis Bad Dürkheim, asiamiehenään A. Martin,

– Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion, asiamiehenään M. Arnoldi,

– Astrid Niedermair-Schiemann, edustajinaan Rechtsanwalt M. Winkelmüller ja Rechtsanwalt M. Rietdorf,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja J. Möller,

– Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna ja M. Drwiecki,

– Euroopan komissio, asiamiehinään F. Clotuche-Duvieusart ja G. von Rintelen,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.5.2010 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta 29.9.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003 (EUVL L 270, s. 1, oikaisu EUVL 2004, L 94, s. 70), sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2013/2006 (EUVL L 384, s. 13; jäljempänä asetus N:o 1782/2003), 44 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Landkreis Bad Dürkheim (Bad Dürkheimin maapiiri) ja Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion (valvonta- ja neuvonta-asioissa toimivaltainen elin, jäljempänä ADD) ja jossa on kyse tiettyjen alojen

(jäljempänä kyseiset alat) huomioon ottamisesta myönnettäessä Astrid Niedermair-Schiemannille tilatukioikeuksia tilatukijärjestelmässä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin säännöstö

Asetus N:o 1782/2003

3 Asetuksessa N:o 1782/2003 säädetään muun muassa viljelijöiden tilatukijärjestelmästä. Tätä järjestelmää kutsutaan tämän asetuksen 1 artiklan toisessa luetelmakohdassa ”tilatukijärjestelmäksi”.

4 Asetuksen kolmannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Maatalousmaasta luopumisen välttämiseksi ja maan säilyttämiseksi viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa olisi vahvistettava vaatimukset, joiden olisi perustuttava hyvään viljelykäytäntöön, jonka perusta saattaa olla jäsenvaltioiden säännöksissä. Tämän vuoksi on aiheellista vahvistaa yhteisön kehys. Jäsenvaltioiden tämän kehyksen mukaisesti vahvistamissa vaatimuksissa olisi otettava huomioon

asianomaisten viljelyalojen erityisominaisuudet, myös maaperä- ja ilmasto-olot, nykyiset viljelyjärjestelmät (maankäyttö, vuoroviljely, viljelykäytänteet) ja tilarakenteet."

5 Mainitun asetuksen 21 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"Yhteisen maatalouspolitiikan mukaisissa tukijärjestelmissä säädetään suorasta tilatuesta erityisesti maatalousväestön kohtuullisen elintason turvaamiseksi. Tämä tavoite liittyy läheisesti maaseutualueiden säilyttämiseen. – –"

6 Saman asetuksen 24 perustelukappaleessa todetaan muun muassa seuraavaa:

"– – Tämän vuoksi on aiheellista asettaa tilatuen edellytykseksi se, että noudatetaan ympäristöä, elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevia vaatimuksia ja että maatila säilytetään viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa."

7 Asetuksen N:o 1782/2003 2 artiklan b ja c alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Tässä asetuksessa sovelletaan seuraavia määritelmiä:

b) 'tilalla' tarkoitetaan kaikkia viljelijän johtamia, saman jäsenvaltion alueella sijaitsevia tuotantoyksiköitä;

c) ’maataloustoiminnalla’ tarkoitetaan maataloustuotteiden tuotantoa, kasvatusta tai viljelyä, myös sadonkorjuuta, lypsämistä ja tuotantoeläinten kasvatusta ja pitoa, tai maan säilyttämistä viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa, kuten 5 artiklassa säädetään.”

8 Mainitun asetuksen 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Pääasialliset vaatimukset”, säädetään seuraavaa:

”1. Suoria tukia saavan viljelijän on noudatettava liitteessä III tarkoitettuja lakisääteisiä hoitovaatimuksia kyseisessä liitteessä vahvistetun aikataulun mukaisesti ja 5 artiklan mukaisesti vahvistettua hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusta.

2. Toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on esitettävä viljelijälle luettelo noudatettavista lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksesta.”

9 Saman asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että maatalousmaa, erityisesti maa, jota ei enää käytetä tuotantoon, säilytetään viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa. Jäsenvaltiot määrittelevät kansallisella tai alueellisella tasolla hyvää maataloutta ja ympäristöä koskevat vähimmäisvaatimukset liitteessä IV esitetyn kehyksen perusteella, ottaen huomioon kyseisten alueiden erityispiirteet, mukaan lukien maaperä ja ilmasto-olosuhteet, olemassa olevat viljelyjärjestelmät, maankäyttö, viljelykierto, viljelykäytännöt ja tilarakenteet. Tämä ei vaikuta hyvää maatalouskäytäntöä koskeviin vaatimuksiin sellaisina kuin niitä sovelletaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999

yhteydessä, eikä hyvän maatalouskäytännön viitetason yläpuolella sovellettaviin maatalouden ympäristötoimenpiteisiin."

10 Asetuksen N:o 1782/2003 36 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tilatuki maksetaan 3 luvussa määriteltyjen tukioikeuksien osalta, joihin liittyy vastaava määrä tukikelpoisia hehtaareita, kuten 44 artiklan 2 kohdassa määritellään."

11 Asetuksen N:o 1782/2003 43 artiklan, jonka otsikko on "Tukioikeuksien määrääminen", 1 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Tukioikeus myönnetään viljelijälle hehtaarikohtaisesti jakamalla viitemäärä niiden kaikkien hehtaarien kolmen vuoden keskiarvolla, jotka viitekaudella oikeuttivat liitteessä VI lueteltuihin suoriin tukiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 48 artiklan soveltamista.

Tukioikeuksien kokonaismäärä on yhtä suuri kuin edellä mainittu hehtaarien keskiarvo."

12 Mainitun asetuksen 44 artiklan, jonka otsikko on ”Tukioikeuksien käyttö”, 1–3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tukioikeudesta, johon liittyy tukikelpoinen hehtaari, maksetaan tukioikeuden mukaisesti vahvistettu määrä.

2. ’Tukikelpoisilla hehtaareilla’ tarkoitetaan tilan maatalousalaa, joka on ollut peltona tai pysyvänä laitumena, lukuun ottamatta pysyvillä kasveilla, metsänä tai muussa kuin maatalouskäytössä olleita aloja.

’Tukikelpoisilla hehtaareilla’ tarkoitetaan myös aloja, joille on istutettu humalaa tai joihin sovelletaan väliaikaisen kesannoinnin velvoitetta, tai joille on istutettu banaania, tai oliivin viljelyaloja.

3. Viljelijän on ilmoitettava viljelylohkot, jotka vastaavat tukioikeuksiin liittyvää tukikelpoista hehtaarimäärää. Ylivoimaista estettä tai poikkeuksellisia olosuhteita lukuun ottamatta kyseisten lohkojen on oltava viljelijän käytössä vähintään 10 kuukautta alkaen päivästä, jonka jäsenvaltio vahvistaa, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä syyskuuta sitä vuotta edeltävänä kalenterivuotena, jona tilatukijärjestelmään osallistumista koskeva hakemus jätettiin.”

13 Asetuksen N:o 1782/2003 5 luvun 1 jaksossa, jonka otsikko on ”Alueellinen täytäntöönpano”, säädetään jäsenvaltioiden mahdollisuudesta panna tilatukijärjestelmä täytäntöön alueellisella tasolla.

14 Mainitun asetuksen 59 artiklan 4 kohdassa, jota sovelletaan tilatukijärjestelmän täytäntöönpanoon alueellisella tasolla, säädetään, että oikeuksien määrän viljelijää kohti on oltava yhtä suuri kuin hehtaarimäärä, jonka viljelijä ilmoittaa 44 artiklan 2 kohdan mukaisesti tilatukijärjestelmän ensimmäisenä soveltamisvuonna.

Asetus (EY) N:o 795/2004

15 Asetuksessa N:o 1782/2003 säädetyn tilatukijärjestelmän täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 21.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 795/2004 (EUVL L 141, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 8.3.2005 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 394/2005 (EUVL L 63, s. 17; jäljempänä asetus N:o 795/2004), 2 artiklan a–h alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Asetuksen (EY) N:o 1782/2003 III osastossa ja tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) ’maatalousmaalla’ pellon, pysyvien laidunten ja pysyvien viljelmien kokonaispinta-alaa;

b) ’pellolla’ komission asetuksen (EY) N:o 796/2004 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ’peltoa’;

c) ’pysyvillä kasveilla’ muita viljelykiertoon kuulumattomia viljelmiä kuin monivuotiset laitumet, joihin maata käytetään viiden vuoden ajan tai pidempään ja joista

saadaan toistuvia satoja, mukaan luettuina taimitarhat sellaisina kuin ne on määritelty komission päätöksen 2000/115/EY – – liitteessä I olevassa (G/05) kohdassa, lukuun ottamatta monivuotisia kasveja ja niiden taimitarhoja;

––

e) ’pysyvillä laitumilla’ komission asetuksen (EY) N:o 796/2004 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja ’pysyviä laitumia’;

––

h) ’vuokraamisella’ vuokraamista tai muuta vastaavanlaista väliaikaista liiketointa.”

Asetus (EY) N:o 796/2004

16 Asetuksessa N:o 1782/2003 säädettyjen täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 21.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 796/2004 (EUVL L 141, s. 18), sellaisena kuin se on muutettuna 11.2.2005 annetulla komission

asetuksella (EY) N:o 239/2005 (EUVL L 42, s. 3; jäljempänä asetus N:o 796/2004), 2 artiklan 1 ja 2 alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa sovelletaan seuraavia määritelmiä:

1) ’Pelto’ tarkoittaa kasvien tuotantoa varten viljeltyä maata ja kesannoitua maata tai maata, joka säilytetään maatalouden ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa asetuksen (EY) N:o 1782/2003 5 artiklan mukaisesti, riippumatta siitä, onko kyseisellä maalla kasvihuoneita tai kiinteä tai irtonainen suoja.

2) ’Pysyvä laidun’ tarkoittaa maata, jota käytetään heinäkasvien tai muiden nurmirehukasvien kasvattamiseen joko luonnollisesti (itseuudistuva) tai viljelemällä (kylvämällä) ja joka ei ole vähintään viiteen vuoteen kuulunut tilan viljelykiertojärjestelmään, lukuun ottamatta neuvoston asetuksen (EY) N:o 1251/1999 – – 6 artiklan mukaisiin kesannointijärjestelmiin kuuluvaa maata, asetuksen (EY) N:o 1782/2003 54 artiklan 2 kohdan ja 107 artiklan mukaisiin kesannointijärjestelmiin kuuluvaa maata, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2078/92 – – mukaisesti kesannoituja aloja ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 – – 22, 23 ja 24 artiklan mukaisesti kesannoituja aloja.”

Kansallinen säännöstö

17 Tilatukijärjestelmän soveltamisesta annetun lain (Betriebsprämiendurchführungsgesetz; BGBl. 2006 I, s. 1298) 2 §:n 1 momentin mukaan tilatuki myönnetään alueellisella

tasolla 1.1.2005 alkaen tässä laissa ja tilatukijärjestelmän soveltamisesta annetussa asetuksessa säädettyjen edellytysten mukaisesti.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

18 Pääasia koskee kyseisten alojen huomioon ottamista myönnettäessä Niedermair-Schiemannille tilatukioikeuksia tilatukijärjestelmässä.

19 Niedermair-Schiemann viljelee maatilaa, jolla kasvatetaan lampaita. Hän käyttää riidanalaisia aloja kahden sopimuksen perusteella.

20 Ensimmäisessä näistä sopimuksista, joka tehtiin 12.11.1998 Rheinland-Pfalzin osavaltion kanssa, Niedermair-Schiemannille annettiin lupa käyttää tiettyjä aloja laitumina ja niittyinä. Hänelle asetettiin tiettyjä rajoituksia tässä suhteessa. Erityisesti mainittuja aloja ei saa niittää kunkin vuoden 1.11. ja 15.6. välisenä aikana eikä niittoa saa suorittaa lieriöniittokoneella tai imuniittokoneella. Toisen niittokerran sijaan on lampaiden ja vuohien laiduntaminen mahdollista vuorolaidunnuksen tai valvotun laidunnuksen muodossa, jolloin laiduntamisen kestosta on sovittava mainitun osavaltion maisemansuojeluviranomaisten kanssa. Alat on annettu käyttöön maksutta, mutta asianomaisen on vastattava ammatilliselle yhteisölle (Berufsgenossenschaft) maksettavista maksuista. Kyseisten viljelylohkojen omistajat ovat vuokranneet ne mainitulle osavaltiolle.

21 Toisen, 1.5.2000 Landkreis Bad Dürkheimin kanssa tehdyn sopimuksen mukaan Niedermair-Schiemann on ”toimeksiannon vastaanottajana” velvollinen hoitamaan ja viljelemään tiettyjä aloja ympäristönsuojelun edun mukaisesti. Tästä hänelle maksetaan kiinteä vuotuinen korvaus. Hänen on noudatettava tiettyjä sopimusvelvoitteita sekä muita – esimerkiksi laiduntamisen intensiteettiä koskevia – ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita. Lisäksi mainittu viranomainen tukee häntä hoitotoimenpitein, kuten maa-alojen alustavan niiton sekä kolmansien osapuolten suorittamien pensaikonraivaus- ja aluskasvillisuuden raivaustoimenpiteiden avulla. Osa kyseisistä aloista on Rheinland-Pfalzin osavaltion omaisuutta. Muilta osin alojen omistajat ovat antaneet luvan laiduntamiseen ympäristönsuojelutarkoituksessa, ja tietyissä tapauksissa on tehty yleisesti sovellettavia päätöksiä, jotta viimeksi mainitut saataisiin hyväksymään Niedermair-Schiemannin suorittamat hoitotoimenpiteet.

22 Niedermair-Schiemann ilmoitti tilatukijärjestelmässä kyseiset alat tilaan kuuluvaksi pysyväksi laitumeksi. Hänelle myönnettiin 20.2.2006 tehdyllä päätöksellä tukioikeudet peltomaalle ja laidunmaalle, kyseiset alat mukaan lukien.

23 Tätä päätöstä muutettiin 14.5.2007 tehdyllä päätöksellä (jäljempänä muutospäätös) ministeriön ohjeen mukaisesti sillä perusteella, että kyseiset alat eivät olleet tukikelpoisia.

24 Niedermair-Schiemann esitti oikaisuvaatimuksen tästä muutospäätöksestä.

25 Landkreis Bad Dürkheimin oikeudellisten asioiden komitea hyväksyi Niedermair-Schiemannin oikaisuvaatimuksen, kumosi muutospäätöksen 22.10.2007 tekemällään päätöksellä ja totesi, että alkuperäinen 20.2.2006 päivätty päätös oli tehty voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

26 ADD:n valituksen johdosta Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstraβe (hallintotuomioistuin) kumosi 2.7.2008 antamallaan tuomiolla 22.10.2007 tehdyn päätöksen ja palautti voimaan muutospäätöksen.

27 Verwaltungsgericht katsoi aluksi, että kun viljely liittyy sekä luonnonsuojeluun että laajaperäiseen maatalouskäyttöön, on viitattava taustalla olevaan käyttöoikeuteen. Se esitti tämän jälkeen, ettei tilatukijärjestelmän tarkoituksena ole antaa tilatukea ympäristönsuojelutehtäviin, joita valtion hallinto on antanut viljelijälle. Mainittu tuomioistuin katsoi myös, että kyse on maatalouskäytöstä vain, jos viljelijä on saanut käyttöoikeuden vuokrasopimuksen tai vastaavan liiketoimen nojalla. Se katsoi lisäksi, että pääasiassa tarkoitus, jonka nojalla kyseiset alat annettiin Niedermair-Schiemannin käyttöön, ei ollut maatalouteen liittyvä, vaan ympäristönsuojeluun liittyvä. Lopuksi se katsoi, että ollakseen tukikelpoisia kyseisten alojen on kuuluttava tätä tukea saavaan tilaan ja että viljelijällä on oltava oikeus käyttää niitä maataloustarkoitukseen, mutta käsiteltävänä olevassa asiassa tilanne ei ole tällainen.

28 Landkreis Bad Dürkheim ja Niedermair-Schiemann valittivat mainitusta tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen.

29 Kyseisen tuomioistuimen mukaan pääasiassa kyseessä olevan riidan ratkaiseminen riippuu siitä, kuuluvatko kyseiset alat asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun käsitteen ”tukikelpoinen hehtaari” piiriin vai eivät.

30 Näin ollen Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko kyseessä asetuksen (EY) N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ’maatalousala’ myös silloin, kun sitä tosin käytetään myös maataloustarkoituksiin (lampaiden laiduntamiseen), mutta se palvelee pääasiallisesti maisemanhoidon ja ympäristönsuojelun tavoitteita?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko ala asetuksen (EY) N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla muussa kuin maatalouskäytössä, jos sitä käytetään pääasiallisesti ympäristönsuojelutarkoituksiin, tai ainakin, jos viljelijän on ympäristönsuojelutavoitteiden saavuttamiseksi noudatettava ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita?

3) Jos katsotaan, että kyseessä on maatalousala (ensimmäinen kysymys), joka on myös maatalouskäytössä (toinen kysymys):

Onko sen edellytyksenä, että maatalousalan katsotaan kuuluvan tilaan (asetuksen (EY) N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tilan maatalousala),

a) että se on tilan käytettävissä vastiketta vastaan vuokrasopimuksen tai muun vastaavanlaisen määräaikaisen liiketoimen perusteella?

b) Jos a kohdan kysymykseen vastataan kieltävästi, vaikuttaako alojen luokittelemiseen tilaan kuuluvaksi alaksi se, että ala annetaan tilan käyttöön vastikkeetta tai vain ammatillisen yhteisön maksuja vastaan käytettäviksi tietyllä tavalla ja rajoitetun ajan ympäristönsuojelutavoitteiden mukaisesti?

c) Jos a kohdan kysymykseen vastataan myöntävästi, vaikuttaako alan luokittelemiseen tilaan kuuluvaksi alaksi se, että viljelijä on velvoitettu suorittamaan kyseisellä alalla tiettyjä toimenpiteitä korvausta vastaan?”

Ennakkoratkaisukysymykset

Ensimmäinen ja toinen kysymys

31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kahdella ensimmäisellä kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, onko asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohtaa tulkittava sillä tavoin, ettei alaa voida sen mukaan katsoa tukikelpoiseksi, kun sitä tosin käytetään myös maataloustarkoituksiin, mutta se palvelee pääasiallisesti maisemanhoidon ja ympäristönsuojelun tavoitteita, etenkin kun viljelijän on ympäristönsuojelutavoitteiden saavuttamiseksi noudatettava ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita.

32 Asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla ”tukikelpoisilla hehtaareilla” tarkoitetaan tilan maatalousalaa, joka on ollut peltona tai pysyvänä laitumena, lukuun ottamatta pysyvillä kasveilla, metsänä tai muussa kuin maatalouskäytössä olleita aloja.

33 Tässä yhteydessä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensiksi, voidaanko alue luonnehtia maatalousalaksi, kun sitä tosin käytetään maataloustarkoituksiin, mutta se palvelee pääasiallisesti maisemanhoidon ja ympäristönsuojelun tavoitteita.

34 Asetuksen N:o 795/2004 2 artiklan a alakohdassa määritellään, että maatalousala tarkoittaa pellon, pysyvien laidunten ja pysyvien viljelmien kokonaispinta-alaa.

35 Saman asetuksen 2 artiklan b alakohdan, luettuna yhdessä asetuksen N:o 796/2004 2 artiklan 1 alakohdan kanssa, mukaan pelto tarkoittaa kasvien tuotantoa varten viljeltyä maata ja kesannoitua maata tai maata, joka säilytetään maatalouden ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa asetuksen N:o 1782/2003 5 artiklan mukaisesti.

36 Asetuksen N:o 795/2004 2 artiklan e alakohdan, luettuna yhdessä asetuksen N:o 796/2004 2 artiklan 2 alakohdan kanssa, mukaan pysyvä laidun tarkoittaa maata, jota käytetään heinäkasvien tai muiden nurmirehukasvien kasvattamiseen ja joka ei ole vähintään viiteen vuoteen kuulunut tilan viljelykiertojärjestelmään.

37 Tämän tuomion 32–36 kohdassa mainituista säännöksistä johtuu, että alan luonnehtiminen ”pelloksi” tai ”pysyviksi laitumiksi” ja näin ollen ”maatalousalaksi” riippuu kyseisten alojen todellisesta käytöstä. Näin ollen ala on katsottava maatalousmaaksi, jos sitä käytetään asetuksen N:o 796/2004 2 artiklan 1 ja 2 alakohdassa tarkoitettuna peltona tai pysyvänä laitumena.

38 Tästä seuraa, ettei se seikka, että viljelylohkot, joita käytetään todella peltoina tai pysyvinä laitumina, palvelevat pääasiallisesti ympäristönsuojelun ja maisemanhoidon tavoitteita, estä tällaisten viljelylohkojen katsomista asetuksen N:o 796/2004 2 artiklan 1 ja 2 alakohdassa tarkoitetuksi maatalousmaaksi.

39 Lisäksi on todettava, kuten asetuksen N:o 1782/2003 3, 21 ja 24 perustelukappaleesta ilmenee, että ympäristönsuojelu on yksi tilatukijärjestelmän tavoitteista. Unionin tuomioistuin on myös katsonut, että ympäristönsuojelu, joka on yksi Euroopan unionin päätavoitteista, on katsottava tavoitteeksi, johon pyritään yhteisessä maatalouspolitiikassa (asia C-428/07, Horvath, tuomio 16.7.2009, Kok., s. I-6355, 29 kohta). Lisäksi asetuksen N:o 796/2004 2 artiklan 1 alakohdassa säädetään nimenomaisesti, että peltoja ja näin ollen asetuksen N:o 795/2004 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettua maatalousmaata ovat maat, jotka säilytetään viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa asetuksen N:o 1782/2003 5 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

40 Tässä yhteydessä olisi ristiriitaista, että maatalousmaa lakkaisi olemasta tukikelpoinen, kun sitä käytetään maisemanhoidon ja ympäristönsuojelun tarkoitukseen.

41 Edellä esitetystä johtuu, että alan pääasiallinen ympäristönsuojelun ja maisemanhoidon tarkoitus ei tarkoita sitä, etteikö ala olisi asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu maatalousala, silloin kun – kuten nyt esillä olevassa asiassa – alaa käytetään todella peltona tai laitumena.

42 Toiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, voiko sellainen maatalousala, jolla harjoitetaan toimintaa, joka palvelee pääasiallisesti maisemanhoito- ja ympäristönsuojelutavoitteita, olla tukikelpoinen.

43 Tältä osin on muistutettava, että asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan tukikelpoisia eivät ole maatalousalat, jotka ovat muussa kuin maatalouskäytössä.

44 Mainitun asetuksen 2 artiklan c alakohdassa määritellään, että maataloustoiminnalla tarkoitetaan maataloustuotteiden tuotantoa, kasvatusta tai viljelyä, myös sadonkorjuuta, lypsämistä ja tuotantoeläinten kasvatusta ja pitoa, tai maan säilyttämistä viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa, kuten saman asetuksen 5 artiklassa säädetään.

45 Tässä yhteydessä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää kysymyksen siitä, onko maatalousala, joka on sekä maatalouskäytössä että mainitun asetuksen 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa muussa kuin maatalouskäytössä, tukikelpoinen.

46 Esillä olevassa asiassa on kuitenkin todettava, kuten ennakkoratkaisupyyntöpäätöksestä ilmenee, että riidanalaiset alat olivat maatalouskäytössä.

47 Kun nimittäin maatalousala on asetuksen N:o 1782/2003 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetussa maatalouskäytössä, kyseisen asetuksen 44 artiklan 2 kohdan kannalta on merkityksetöntä, onko tällä käytöllä etupäässä maatalous- vai ympäristönsuojelutarkoitus.

48 Mainitussa säännöksessä tarkoitetun maatalouskäytön määrittelemisen kannalta on myös merkityksetöntä, onko toimivaltainen kansallinen viranomainen antanut ohjeita viljelijälle. Tämä pätee etenkin siksi, koska itse asetuksen N:o 1782/2003 3 artiklan sanamuodon mukaan on niin, että sen lisäksi, että suoria tukia saavan viljelijän on noudatettava kyseisen asetuksen liitteessä III tarkoitettuja lakisääteisiä hoitovaatimuksia ja 5 artiklan mukaisesti vahvistettua hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusta, myös toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on esitettävä viljelijälle luettelo noudatettavista lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksesta.

49 Edellä esitetystä johtuu, että asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, ettei se estä alan katsomista tukikelpoiseksi, kun sitä tosin käytetään myös maataloustarkoituksiin, mutta se palvelee pääasiallisesti maisemanhoidon ja ympäristönsuojelun tavoitteita. Lisäksi toiminta, joka vastaa mainitun asetuksen 2 artiklan c alakohdassa mainittua määritelmää, on myös silloin maataloustoimintaa, kun maanviljelijän on noudatettava ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita.

Kolmas kysymys

50 Kolmannella kysymyksellä on tarkoitus määritellä, missä olosuhteissa maatalousalan voidaan katsoa kuuluvan tilaan asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

51 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensiksi erityisesti, edellyttääkö maatalousalan katsominen viljelijän tilaan kuuluvaksi, että se on viljelijän käytettävissä vastiketta vastaan maanvuokrasopimuksen tai muun vastaavanlaisen vuokrasopimuksen perusteella. Mainittu tuomioistuin tiedustelee seuraavaksi myös, kuuluuko tilaan sellainen ala, joka on asetettu viljelijän käyttöön määriteltyä käyttöä varten rajoitetun ajan ja ympäristönsuojelun tavoitteiden mukaisesti. Lopuksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, voidaanko maatalousalan katsoa kuuluvan tilaan, kun viljelijä on velvoitettu suorittamaan kyseisellä maalla tiettyjä toimenpiteitä korvausta vastaan.

52 Ensimmäiseksi on muistutettava, että asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdan nojalla tukikelpoisia ovat tilaan kuuluvat maatalousalat. Tilalla tarkoitetaan tämän asetuksen 2 artiklan b alakohdan mukaan kaikkia viljelijän johtamia, saman jäsenvaltion alueella sijaitsevia tuotantoyksiköitä.

53 Mainitun asetuksen 44 artiklan 3 kohdassa tarkennetaan, että viljelylohkojen, jotka vastaavat tukioikeuksiin liittyvää tukikelpoista hehtaarimäärää, on oltava viljelijän käytössä vähintään 10 kuukautta.

54 Näin ollen on todettava, ettei asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa eikä saman artiklan 3 kohdassa tarkenneta sen oikeudellisen suhteen luonnetta, jonka perusteella viljelijä käyttää kyseistä alaa. Näistä säännöksistä ei näin ollen voida johtaa, että kyseisten viljelylohkojen on oltava viljelijän käytössä maanvuokrasopimuksen tai vastaavan liiketoimen perusteella.

55 Sopimusvapauden periaatteen mukaisesti asianosaiset ovat vastaavasti vapaita sopimaan oikeudellisesta suhteesta, jonka perusteella kyseistä alaa käytetään. Päinvastaisen säännöksen puuttuessa ne ovat myös vapaita sopimaan siitä, että viljelylohkoja käytetään ilman taloudellista vastiketta.

56 Niillä on myös oikeus sopia, että viljelijän on tätä käyttöä vastaan otettava vastattavakseen ammatillisen yhteisön maksuista.

57 Toiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, voidaanko ala katsoa tilaan kuuluvaksi, kun viljelijälle asetetaan – kuten Niedermair-Schiemannin Rheinland-Pfalzin kanssa 12.11.1998 tehdyssä sopimuksessa – tiettyjä rajoituksia, jotka koskevat tällä alalla sallitun toiminnan kestoa ja luonnetta.

58 Tältä osin on muistutettava, kuten tämän tuomion 52 kohdasta ilmenee, että ala kuuluu viljelijän tilaan, kun viimeksi mainitulla on oikeus hallita alaa maatalouskäyttöä varten.

59 Asetuksessa N:o 1782/2003 tai asetuksissa N:o 795/2004 ja N:o 796/2004 ei täsmennetä asetuksen N:o 1782/2003 2 artiklan b alakohdassa mainitun ilmaisun ”viljelijän johtamat tuotantoyksiköt” täsmällistä soveltamisalaa.

60 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan niiden termien merkitys ja ulottuvuus, joita ei ole määritelty unionin oikeudessa, on määriteltävä sen merkityksen mukaan, joka niillä on yleiskielessä, ottaen samalla huomioon se asiayhteys, jossa niitä käytetään, ja sen lainsäädännön tavoitteet, johon ne kuuluvat (asia C-336/03, easyCar, tuomio 10.3.2005, Kok., s. I-1947, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

61 Tilatukijärjestelmässä johtamisen käsite ei tarkoita, vastoin ADD:n kirjallisissa huomautuksissa esittämää, että viljelijällä on rajoittamaton valta hallita kyseistä alaa, kun sitä käytetään maataloustarkoituksiin.

62 Sitä vastoin viljelijän on voitava toimia tällä alalla riittävän itsenäisesti maataloustoimintaansa harjoittaakseen, mitä ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen on arvioitava kaikki asiaan vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen.

63 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa on erityisen tärkeää, ettei viljelijä ole täysin toimivaltaisen kansallisen viranomaisen ohjeista riippuvainen. Näin ollen viljelijän on viimeksi mainitun ohjeista riippumatta voitava käyttää tiettyä päätösvaltaa kyseisen alan käytössä.

64 Asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 3 kohdan mukaan tukikelpoisten alojen on lisäksi oltava viljelijän käytössä vähintään 10 kuukautta.

65 Tämän ajanjakson aikana viljelijän on voitava käyttää kyseistä alaa riittävän itsenäisesti maataloustoimintaansa, mukaan luettuna maan säilyttämiseen viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa asetuksen N:o 1782/2003 5 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

66 On lisäksi olennaista, etteivät kyseiset alat ole minkäänlaisen kolmannen harjoittaman maataloustoiminnan kohteena mainittuna aikana. Jotta voidaan välttää se, että useat viljelijät vetoavat kyseisiin viljelylohkoihin tilansa osina, on nimittäin välttämätöntä, ettei näiden alojen voida tänä aikana katsoa kuuluvan muiden viljelijöiden tilaan tilatukijärjestelmää sovellettaessa.

67 Kolmanneksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, voidaanko maatalousala katsoa kuuluvan tilaan, kun viljelijä on velvoitettu suorittamaan kyseisellä maalla tiettyjä toimenpiteitä korvausta vastaan.

68 Tältä osin on muistutettava, että asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdan mukaan tila koostuu pelloista tai pysyvistä laitumista, joita käytetään maatalouteen, jota maanviljelijä harjoittaa tietyin tavoin itsenäisesti.

69 On myös täsmennettävä, että maatalouden harjoittamisen kyseisillä aloilla on tapahduttava viljelijän nimissä ja hänen lukuunsa, mikä ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen on tarkistettava.

70 Sillä seikalla, että viljelijä on velvoitettu suorittamaan palkkiota vastaan tiettyjä tehtäviä kolmannen lukuun, ei ole merkitystä tältä kannalta.

71 Näin ollen kolmanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että

– alan katsomiseksi viljelijän tilaan kuuluvaksi maatalousmaaksi ei ole välttämätöntä, että viljelijä käyttää alaa vastiketta vastaan maanvuokrasopimuksen tai muun vastaavanlaisen vuokrasopimuksen perusteella

– kyseinen säännös ei estä sitä, että alan, joka on annettu viljelijän käyttöön vastikkeetta ja vain sitä vastaan, että viljelijä ottaa vastatakseen ammatillisen yhteisön maksuista, käytettäväksi tietyllä tavalla ja rajoitetun ajan ympäristönsuojelun tavoitteiden mukaisesti, katsotaan kuuluvan tilaan sillä edellytyksellä, että viljelijä voi käyttää tällaista alaa riittävän itsenäisesti maataloustoiminnassaan vähintään kymmenen kuukauden ajan, ja että

– kyseisen alan kuulumiseen viljelijän tilaan ei vaikuta se, että viljelijä on velvoitettu suorittamaan tiettyjä toimenpiteitä kolmansien lukuun, kun

viljelijä käyttää tätä alaa myös maatalouden harjoittamiseen omissa nimissään ja omaan lukuunsa.

Oikeudenkäyntikulut

72 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta 29.9.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003, sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2013/2006, 44 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, ettei se estä alan katsomista tukikelpoiseksi, kun sitä tosin käytetään myös maataloustarkoituksiin, mutta se palvelee pääasiallisesti maisemanhoidon ja ympäristönsuojelun tavoitteita. Lisäksi toiminta, joka vastaa mainitun asetuksen

2 artiklan c alakohdassa mainittua määritelmää, on myös silloin maataloustoimintaa, kun maanviljelijän on noudatettava ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita.

2) Asetuksen N:o 1782/2003, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 2013/2006, 44 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että

– **alan katsomiseksi viljelijän tilaan kuuluvaksi maatalousmaaksi ei ole välttämätöntä, että viljelijä käyttää alaa vastiketta vastaan maanvuokrasopimuksen tai muun vastaavanlaisen vuokrasopimuksen perusteella**

– **kyseinen säännös ei estä sitä, että alan, joka on annettu viljelijän käyttöön vastikkeetta ja vain sitä vastaan, että viljelijä ottaa vastatakseen ammatillisen yhteisön maksuista, käytettäväksi tietyllä tavalla ja rajoitetun ajan ympäristönsuojelun tavoitteiden mukaisesti, katsotaan kuuluvan tilaan sillä edellytyksellä, että viljelijä voi käyttää tällaista alaa riittävän itsenäisesti maataloustoiminnassaan vähintään kymmenen kuukauden ajan, ja että**

– **kyseisen alan kuulumiseen viljelijän tilaan ei vaikuta se, että viljelijä on velvoitettu suorittamaan tiettyjä toimenpiteitä kolmansien lukuun, kun**

viljelijä käyttää tätä alaa myös maatalouden harjoittamiseen omissa nimissään ja omaan lukuunsa.

Allekirjoitukset